

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Salmi, S. 2022. Opintopsykologin kurkistus konepellin alle – mukanaolo Vertaisohjauksesta voimaa - hankkeessa. Talk-verkkolehti, Puheenvuoroja / Comments 16.12.2022.

Link to the original publication: <https://talk.turkuamk.fi/puheenvuoroja/opintopsykologin-kurkistus-konepellin-alle-mukanaolo-vertaisohjauksesta-voimaa-hankkeessa/>

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Opintopsykologin kurkistus konepellin alle – mukanaolo Vertaisohjauksesta voimaa -hankkeessa

16.12.2022

Kirjoittajat

Satu Salmi opintopsykologi, Turun ammattikorkeakoulu

Opintopsykologi työskentelee pääsääntöisesti opiskelijoiden kanssa, mutta nyt pääsin seuraamaan opettajien työskentelyä hankkeessa. Oman työn kannalta tuntui tärkeältä ymmärtää opetustyön arkea paremmin.

Vertaisohjauksesta voimaa (VoVo)-hanke käynnistettiin pandemian aikana opetusministeriön rahoituksella. Tavoitteina oli kartoittaa, tunnistaa ja kehittää hyviä verkko-ohjauskäytänteitä vertaistuen ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Keskeinen tavoite oli myös vähentää opiskelijoiden kokemaa yksinäisyyttä.

Verkko-ohjauksen muotoja testattiin monipuolisesti piloteissa eri koulutusaloilla. Tuloksena on juuri näillä hetkillä valmistunut **Vertaisohjauksesta voimaa -työkalupakki**, joka on julkaistu **aoe.fi -sivuilla** (avointen oppimateriaalien kirjasto korkeakoulujen käyttöön). Tuloksissa kuvataan hankkeessa kehitetyt, konkreettiset, osallistavat ja opiskelijalähtöiset toimintatavat verkko-opetuksessa.

Opintopsykologitoiminta on aikoinaan alkanut Turun ammattikorkeakoulussa hanketoimintana, mutta sen jälkeen opintopsykologi ei ole ollut suoranaisesti mukana hanketyössä. Hanketyö on kuitenkin ammattikorkeakouluissa keskeinen rahoituslähde ja sitä kautta monen opettajan ja myös opiskelijan arkea. Opintopsykologin ”konsulttirooli” VoVo -hankkeessa tarjosi hyvän näköalapaikan ja mahdollisuuden tehdä uudenlaista yhteistyötä opettajien ja opiskelijoiden kanssa.

Kehittämisenäkökulma on voimaannuttavaa

Opintopsykologille mukanaolo hanketyössä tuntui avaavan monia uusia ikkunoita ammattikorkeakoulun toimintaan ja sen entistä parempaan ymmärtämiseen:

- miten eri tavoin hanketyö jalkautuu opetusarkeen,
- miten hankkeiden kautta tutkitaan ja kehitetään omaa toimintaa ja työympäristöä,
- mitä ja miten ei-toimivista kokeiluista opitaan,
- miten hankkeiden toimivaa antia yritetään juurruttaa pysyviksi käytännöiksi.

VoVon kaltaisissa hankkeissa iso vastuu jää opettajille, etteivät hyvät käytännöt eivät jää kertaluontoisiksi.

Hankkeiden hyvien tulosten juurruttaminen arkeen olisi yhteiskunnan resurssien järkevää käyttöä, ja koulutusorganisaatioissa tähän olisi hyvä panostaa nykyistä enemmän.

Ongelmanäkökulma – opiskelun sujumiseen liittyvän ongelmien jäsentely ja ratkaisuvaihtoehtojen etsintä ja kokeilu – ovat opintopsykologityön ydintä, sekä yksilö- että ryhmäkontekstissa. Hanketyössä ollaan tutkimassa opiskeluarkea ja kehittämässä ja edistämässä sen parempaa sujumista. Oli innostavaa nähdä läheltä opettajan työskentelyä erilaisissa konteksteissa ja todeta, että Turun AMK:ssa tehdään opetusarjessa paljon arvokasta ja hyvää perustyötä kehittäväällä ja ketterällä otteella.

Vertaisvoimaa verkossa ja verkosta – hyvät käytännöt eivät vanhene

Hankkeen alku ajoittui pandemian kohtaan, jossa oltiin täysin etäopiskeluvaiheessa. Osalle aikuisopiskelijoista verkkomuotoinen opiskelu tuntui sopivan varsin hyvin. Suurimmalle osalle, etenkin päivätoteutuksissa aloittavista nuorista aikuisista, etäopiskelu oli pettymys ja lamauttava kokemus.

Nimenomaan vertaiselämän ja -tuen puute ja koko opiskeluarjen muuttuminen lähes täysin oman itsen varassa tapahtuvaksi kuormitti monia nuoria aikuisia. Lisäksi moni opiskelija koki pelkotiloja ja epävarmuutta pandemiasta yksin, vailla sosiaalista tukea.

Sain hyvän poikkileikkauksen myös siitä, mitä oli opettajan työ ja ponnistelut pandemiaolosuhteissa. Hankkeessa ideointi, kokemusten jakaminen ja yhteistyön tekeminen näyttivät tarjoavan opettajille työyhteisökokemusta ja vertaistukea etäolosuhteissa. Etäopetus tuotti monenlaista hankaluutta, kun kaikki opetus piti muuttaa verkkomuotoiseksi. Kasvottomuus ja osallistumattomuus verkossa ja ”mustille ruuduille” puhuminen ovat olleet myös opettajille kuormittavia kokemuksia.

Opettajien työssään jaksaminen on suorassa yhteydessä opiskelijoiden työskentelyolosuhteiden toimivuuteen. Toimivat opetusjärjestelyt (sekä etä- että lähimuotoisena) ovat opiskelun peruskivi. Ne edistävät arjen hyvinvointia sekä estävät opiskelun ongelmia.

Pandemian helpottaessa osa opetuksesta on jäänyt verkko- tai hybridimuotoiseksi. Hankkeen anti verkossa tapahtuvan opiskelun yhteisöllisyyden parantamisen osalta ei vanhene koskaan.

AMK -opiskelu toteutetaan yhdessä tehden

Turun AMK:n **innovaatiopedagogiikka** korostaa työelämätaitojen opettelua jo heti opiskelun ensimetreiltä alkaen. Opiskelussa opetellaan läpi koko tutkinnon tiimityöskentelyä ja itsensä johtamista – itsesäätelytaitoja!

Yhteisöllisyys ja vertaistuki luovat edellytyksiä näiden taitojen opiskelulle. Arjen yhdessä tekeminen ja vertaistuki ovat väyliä siihen, että opiskelija alkaa tuntea kuuluvansa porukkaan. Tämä on hyvää vastamyrkkyä yksinäisyyden tunteelle.

Kaikki tekniikan ja liiketoiminnan sektorin uudet opiskelijat osallistuvat koko ensimmäisen opiskeluvuoden syyslukukauden kestäväan **projektipajaan**, joka on hyvä esimerkki tiimityöskentelyyn perustuvasta AMK-pedagogiikasta. VoVo-hankkeesta poiki hankkeen tavoitteiden toteutumista palvelevia toimeksiantoja projektipajaopiskelijoille, sekä pandemian aikana että sen jälkeen.

Opiskelijoita osallistettiin heti opintojen alusta alkaen tutkimaan omia oppimisolosuhteitaan ja myös ratkomaan siihen liittyviä ongelmia.

Myös opintopsykologit olivat syksyllä 2021 toimeksiantajia projektipajalle. Aiheena oli ensimmäisen opiskeluvuoden herkkyykskausi siitä näkökulmasta, miten opiskelijat kokevat integroituvansa AMK-opiskeluyhteisöön. Toimeksiantajana toimiminen on jatkunut syksyllä 2022 saman aiheen parissa vielä konkreettisemmin tavoittein. Tällainen suoraan opiskelijoiden kanssa tehtävä, tiukasti opiskeluarjen sujumiseen liittyvä opiskelijalähtöinen kehittämissyhteistyö on hyödyllistä ja hauskaa!

Opettajien ohjausammattitaito on AMK-opetuksen ydintä

Hankkeen kautta lisääntynyt tietoisuus ja kokemus ammattikorkeakouluopiskelun monimuotoisuudesta on hyödyksi opintopsykologin työssä. Opiskelijoiden vaihtelevista taustoista voi saada käsityksen jo opintopsykologin vastaanotolla. Mukanaolo hankkeessa toi kuitenkin tärkeän näkökulman siihen, millaista on opetuksen ja siinä kontekstissa tapahtuvan ohjauksen arki opettajan työssä AMK:n heterogeenisen opiskelija-aineksen kanssa.

Työstään innostuneet ja sitä alati kehittävät opettajat ovat AMK:n opetuksen perustehtävän toteutumisen kulmakivi.

Hanketyön myötä ymmärrän entistä paremmin, miten tärkeää on opettajien työssään toteuttama ohjaus. Turun ammattikorkeakoulussa tietylle opiskelijaryhmälle nimetty opettajatuutori on tärkein ja ensimmäinen ohjaustaho, jonka puoleen opiskelijaa kannustetaan kääntymään. Opinto-ohjaajat, kuraattori (määräaikainen ja hankerahoitteinen Turun AMK:ssa syyskuu 2021 – helmikuu 2023) ja opintopsykologit (2 henkilöä) edustavat eri aihealueiden erikoisohjausta.

Opetus ja ohjaus kytkeytyvät saumattomasti toisiinsa. Opettajien ohjauksen merkitys opiskelijoiden arjessa on suuri, huolimatta siitä, että ryhmätyöskentely ja itsenäinen opiskelu ovat tärkeässä roolissa.